

Páter Károly

1900—1964.

1964. március 19-én tragikus hirtelenséggel elhunyt Páter Károly professzor. A szívroham, mely percek alatt végzett vele, olyan egyéniségtől fosztotta meg a magyar mezőgazdasági tudományt, akinek tevékenysége szorosan összeforrott az utóbbi évtizedekben nemcsak talajtani és agrokémiai tudományunk fejlődésével, hanem a magyar agrár-felsőoktatás fejlődésével és munkájával is.

Páter Károly egész élete szoros kapcsolatban állt a mezőgazdasági tudománnyal, hiszen édesapja a Kolozsmonostori Gazdasági Akadémián a növénytan tanára, valamint a Kísérleti Állomás vezetője volt, s így fia már kora ifjúságában közel kerül a természet tanulmányozásához, valamint a mezőgazdasági tudományhoz is. 1926-ban szerzi meg Páter Károly a Budapesti Műegyetemen a vegyészmérnöki diplomát, s utána három évig 'Sigmond Elek mellett dolgozik, mint kisegítő tanársegéd. Ez az időszak egész további fejlődésére döntő jelentőségű, hiszen itt érlelődik meg benne a talajtan és agrokémia iránti vonzódása, amelynek kifejtésére és irányítására hivatott vezetőjében a kor egyik legjobb tudósát tisztelheti. Sajnos az a bátor kezdeményezés, amellyel 'Sigmond professzor nagyszámú fiatal szakembert gyűjt maga köré, anyagi okok miatt nehézségekbe ütközik, s e nehézségek kényszerítik arra Páter Károlyt, hogy megváljon a műegyetemi tanszéktől, s így kerül a Keszthelyi Gazdasági Akadémiára, ahol műtrágyázási és talajvizsgálati kérdésekkel foglalkozik.

1931-ben Szegedre kerül, ahol az Alföldi Mezőgazdasági Intézetben Herke Sándor irányítása alatt dolgozik. Itt ismerkedik meg alaposabban a szikes talajokkal, s midőn ez év októberében a Szarvasi Középfokú Gazdasági Tanintézethez helyezik, ahol a kémiai tantárgyakat oktatja, hozzákezd a Szarvas környéki szikes talajok, valamint a szikjavítások tanulmányozásához, melyet szorgalmasan folytat szarvasi tartózkodásának 9 esztendeje alatt. 1940 őszén a Keszthelyi Gazdasági Akadémián a Kémiai Tanszék vezetésével bízzák meg, s a következő évben az Állandó Központi Talajjavító Bizottság tagjává is kinevezik.

1942-ben a Mosonmagyaróvári Gazdasági Főiskolára kerül, ahol 1947-ig a Kémiai, majd 1948-tól a Talajtani Tanszékét vezeti, s amikor 1949-ben az Egyetem vidéki osztályainak megszűnésekor Budapestre kerül, mint az Agrár egyetem Mezőgazdasági Kara Talajtani Tanszékének vezetője folytatja tevékenységét.

Ebben az időszakban kezdődik el mezőgazdasági tudományunkban, valamint az agrár felsőoktatás vonalán az a nagyméretű fejlődés, amelynek egyik vezető egyéniségévé válik. 1949-ben az akkor megalakuló Agrokémiai Intézet első igazgatója, s e tisztségét mindaddig betölti, míg az Agrártudományi Egyetem Gödöllőre költözése miatt attól megválni kénytelen.

1951-ben, miután kinevezik az Agrártudományi Egyetem rektorává, teljes erővel kapcsolódik be az Egyetem és az egyetemi oktatás megreformálásának nagy munkájába, valamint előkészíti és végrehajtja az Egyetem Gödöllőre való költöztetését. Eközben mint tanszékvezető professzor, valamint közéleti személyiség, számos egyéb funkciót is ellát. Így 1951-től 1954-ig főtájkára az Agrártudományi Egyesületnek. 1954 után mint az Egyesület társelnöke vesz részt a munkában. Emellett tagja a MTA Talajtani és Trágyázástani Bizottságának, az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézet Tudományos Tanácsának stb. Folyóiratunknak megindulásától kezdve 10 éven keresztül főszerkesztője, majd haláláig szerkesztőbizottsági tagja volt.

Lehetetlen felsorolni azt a sok megtisztelő megbízatást, fontos és felelősségteljes feladatot, amellyel a Párt és Kormány vezetői Páter Károlyt ellátták és amelyeknek igyekezett a legteljesebb mértékben eleget tenni. Érdemei elismerésül 1951-ben megkapja a Köztársasági Érdemérem aranyfokozatát, 1954-ben pedig a Munka Vörös Zászló Érdemrendjét. Élete utolsó éveiben sem csökkent agilitása és munkaszeretete, szerepe igen jelentős az Agrár egyetem életében, s a talaj termékenységével foglalkozó Országos Távlati Tudományos Tervfeladat Koordinációs Bizottságának is elnöke. Tagja volt a Nemzetközi Talajtani Társaságnak, KGST koordinációs témafelelősi tisztséget töltött be, s mind ezekkel kapcsolatban, mind egyéb megbízásokból számos alkalommal képviselte hazánkat külföldi tudományos rendezvényeken.

Nehéz rövid pár sorban képet adni Páter Károlyról a tudósról, de szinte lehetetlen így röviden jellemezni Páter Károlyt az embert. Azonban akik ismerték, emlékezni fognak józan megfontoltságára, bölcs humanitására, tapasztalt nyugalomára, s sok más olyan szép jellemvonására, amelyek felejthetetlené teszik őt tanítványai, kollegái és barátai körében.

Dr. Szabócs István